

FAQ – Miljöåtgärder vid Sala Silvergruva och Pråmån

Vem ska jag kontakta om jag har frågor?

Du kan komma i kontakt med oss i projektet via e-postadress miljo.gruvanpraman@sala.se. Det går även bra att kontakta projektkommunikatör Ulrika Larson på telefonnummer 0708-473 475 alternativt kommunens kontaktperson för projektet miljöingenjör Nathalie Bergqvist på telefon 0224-747476.

Vi uppdaterar också kontinuerligt projektets hemsida www.sala.se/miljo.gruvanpraman och sociala medier www.instagram.com/samhallsbyggnad www.facebook.com/samhallsbyggnadsalakommun

Kan jag komma på studiebesök?

Du är varmt välkommen på studiebesök. Du anmäler intresse för studiebesök via projektets e-postadress miljo.gruvanpraman@sala.se

Får man som privatperson besöka Silvergruvan när miljöåtgärder pågår?

Ja, privatpersoner välkomnas till Sala Silvergruva. För mer information besök Sala Silvergruvas hemsida Sala Silvergruva. Om du besöker Sala Silvergruva under lågsäsong kan vissa områden vara inhägnade för arbeten men du är välkommen att vistas på övriga områden som inte är inhägnade.

Vad är åtgärds målen för projektet?

Följande övergripande åtgärds mål har formulerats i samråd med Länsstyrelsen:

1. Riskerna för människor (boende, besökare och yrkesverksamma) med den kontaminerade ytjorden inom de centrala delarna, hyttområdet och Sala Bly ska minimeras.
2. Riskerna för boende i Sala med de förhöjda metallhalterna i muddermassorna ska minimeras.
3. Fisk som konsumeras från Ekeby damm ska vara tjanlig som föda.
4. Belastningen av metaller till Pråmån från källor inom Sala silvergruva ska minska.
5. Spridningen av metaller från Pråmån till nedströms vattensystem ska minska.
6. Åtgärder som vidtas inom fornminnes- och kulturskyddade områden ska utföras med minsta möjliga påverkan så att kulturmiljö bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Vilka områden vid Sala Silvergruva ska åtgärdas?

1. Nedre Parkeringen, täckning med asfalt färdigställt våren 2021
2. Vandrarhemmet, täckning med bentonitmatta och grus färdigställt juni 2021
3. Centrala gruvområdet, täckning med bentonitmatta och grus - åtgärd planeras starta under hösten 2021 och förväntas pågå under ca 6 månader.
4. Sala Bly och hytta över industriplan - åtgärd planeras till 2022
5. Sala Bly och hytta nedre industriplan - åtgärd planeras till 2022
6. Bussparkering Christinas väg, södra infartsvägen - åtgärd planeras till 2022
7. Drottning Christinas väg, södra infartsvägen - åtgärd planeras 2022
8. Övre krossplan och infart Hjulhuset - åtgärd planeras till 2023

Varför behöver Sala Silvergruva och Pråmån åtgärdas?

Verksamheten som har bedrivits inom gruvområdet har bidragit till föroreningar av tungmetaller som främst bly, zink, kadmium och kvicksilver.

Åtgärderna syftar till att säkerställa att människor idag och framtida generationer kan vistas på området utan risk för skadlig exponering av föroreningar som historiskt uppkommit under gruvans verksamhet. Det är samtidigt viktigt att bevara ett kulturarv av riksintresse.

Vem betalar för miljöåtgärderna?

I dag finns ingen som är ansvarig för föroreningarna som uppkommit på grund av gruvdriften, då den mesta av verksamheten skedde före 1950-talet. Sala kommun har därför, via Länsstyrelsen i Västmanlands län, beviljats 150 miljoner kronor i statliga projektmedel från Naturvårdsverket för att finansiera miljöåtgärderna.

Varför pågår projektet under så lång tid?

Sala kommun utför miljöåtgärder i ett känsligt kulturmiljöområde och åtgärderna måste anpassas därefter. Sala Silvergruva och Pråmån är fornminnen som har ett särskilt skyddsvärde när det gäller kulturmiljö. Delar av området är även byggnadsminnesförklarat.

Avsatt projektid (2019-2028) omfattar även bl.a. detaljprojektering, kompletterande utredningar, mark- och vattenprovtagningar. I tidplanen ryms även tid för samråd och tillståndsansökningar för att anlägga vattenreningsanläggning och för att ta bort förorenade massor på botten och längs med Pråmån. Sala kommun åtgärdar ett delområde i taget. Detta innebär att projektet fortlöper under flera år.

Är det farligt att vistas på området på grund av föroreningarna?

Det är inte farligt att besöka området men marken är påverkad av metallhalter som härstammar ifrån gruvdriften. Den största risken för exponering sker genom att äta jord (vilket främst barn kan göra om de tappar något på marken och sedan stoppar det i munnen) och/eller genom hudkontakt. Undvik att sitta på mark som inte är gräsbevuxen eller har åtgärdats inom åtgärdsprojektet när du äter, det finns träbänkar/matplats utanför receptionshuset.

I den riskbedömning som ligger till grund för beslut om att området ska åtgärdas bedöms riskerna utifrån ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till kommande generationer

Är det farligt att vistas vid Sala Silvergruva eller vid Pråmån på grund av de entreprenadarbeten som utförs där?

I projektet tar vi hänsyn till att vi arbetar i områden med många besökare. Vi arbetar därför etappvis med mindre områden. Det område som vi åtgärdar är en inhägnad arbetsplats där allmänheten inte får vistas.

I anslutning till projektets entreprenadområden förekommer trafik med tyngre fordon som lastbilar, grävmaskiner och dumprar. Var uppmärksam på detta om du promenerar eller cyklar i området. Som bilist är det viktigt att hålla en låg hastighet när du passerar entreprenadområdet.

Kommer det att bullra?

Motorljud från arbetsmaskinerna förekommer. I samband med att vi gräver bort och flyttar massor samt krossar stenblock kan det också bullra. Projektet följer Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser NFS 2004:15. Markarbeten med maskiner sker dagtid, vardagar.

Kommer det att damma?

Om det dammar i samband med schaktning eller utlägg av krossmassor kommer Sala kommun att vidta åtgärder för att minska damningen. Främst genom att bevattna torra massor som kan damma. De schaktmassor som körs till deponi transporteras på täckta flak för att undvika damning.

Kommer verksamheten vid gruvan att påverkas?

Många turister vistas inom området och det finns bland annat en besöksgruva och ett vandrarhem. Projektet anpassar åtgärdsarbetet inom området för att undvika påverkan på Silvergruvans verksamhet så mycket som det är möjligt. Miljöåtgärder kommer därför främst att utföras under lågsäsong, vardagar.

Vilka åtgärder kommer att göras vid Pråmån?

Just nu pågår fas 1 i projektet. Under fas 2 (2023-2024) kommer bl.a. kompletterande provtagning genomföras, metod för vattenrening projekteras och tillståndsansökan skickas in till MMD (mark- och miljödomstolen) inför kommande muddring/åtgärder som är planerad att starta 2026. Innan Sala kommun ansöker om tillstånd kommer samråd att ske med de fastighetsägare, boende, företagare och föreningar som berörs av åtgärderna. Ett vattenreningsverk kommer att installeras nedströms om gruvområdet som kommer att rena vattnet från tungmetaller.

Enligt den inriktning som kommunen har idag så planeras bottensediment och upplagda muddermassor längs med Pråmån att omhändertas genom muddring och bortforsling till godkänd deponi.

Varför behöver Pråmån muddras?

Vattenprover tagna i Pråmån visar på höga halter av främst zink och bly, men även höga halter av kadmium och kvicksilver förekommer. Undersökningar av sedimentfällor har påvisat höga halter av kvicksilver, bly och zink. Metaller transporteras i vattnet från Pråmån vidare till Ekeby damm.

Prover på fisk i Ekeby damm har visat på högre halter kvicksilver i fisk i relation till Livsmedelsverkets gällande gränsvärden för konsumtion.

Åtgärden syftar även till att förhindra vidare spridning av föroreningarna nedströms i vattensystemet.

Kan man bada i Pråmån?

När man utvärderar badvattenkvaliteten så utvärderar man normalt helt andra parametrar (tex bakterier, temperatur och plankton) än vad som utvärderas inom åtgärdsprojektet Sala Silvergruva och Pråmån (där fokus ligger på metaller). Sala kommun hänvisar därför till tillsynsmyndigheten Bygg och Miljö (byggmiljo@sala.se) för frågor gällande badvattenkvalité för människor och djur, samt förfrågan avseende om djur kan dricka vattnet eller inte.

När kommer åtgärderna vid Pråmån att starta och när är arbetet klart?

Under förutsättning att nuvarande tidplanen inte överskrids så kommer arbetet att genomföras under fas 3 (2026-2027).

När är projektet klart?

Under förutsättning att nuvarande tidplanen inte överskrids så kommer alla åtgärder vara klara 2028.